

EPERJESINÉ BOLYKÓ MÁRIA

ISTEN ÉS HAZA

MAGYARORSZÁG, ÉDES HAZÁM...

*„Egyszerre szolgálni Istent, hazát,
böcsületet, hűséget,..."*

(Wass Albert)

Miskolci Görög Katolikus Általános Iskola

2007.

I. BEVEZETŐ

*A keresztény nevelő kiemelt feladata a növendékek hazájuk iránti
elkötelezettségének, magyarságtudatának erősítése.*

A hazaszereteten is példát kell mutatnia.

*A katolikus tanintézetek nevelőinek kötelessége
a nemzeti hagyományok ápolása.*

(Etikai kódex)

Fenti idézet a magyar katolikus egyház közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok számára kidolgozott etikai kódexből való. Hivatalból, hivatásból is kiemelten fontos feladat tehát. Mégis mit ér, ér-e valamit, ha nem belülről fakad, ha csak kötelességből tanítjuk?

Jómagam egy katolikus oktatási intézmény tanítónője vagyok. A mögöttünk hagyott tanév végén köszöntem el negyedikes tanítványaimtól, akikkel nagyon szép négy évet töltöttünk el együtt. Én foghattam a kezüket, amikor átlépték az iskola kapuját, s én engedhettem tovább őket azon a hosszú úton, amelynek újabb lépcsőfokát a felső tagozat, vagy éppen egy nyolcosztályos gimnázium kisdíákjaként járhatják be. Jelen pályamunkám során sokszor fogok rájuk hivatkozni, rajtuk keresztül bemutatni, érzékeltetni mindazt, amit együtt elvégeztünk, s hogy honnan, hová jutottunk, most természetesen elsősorban a hazaszeretet, magyarságtudat terén.

A tanítás, mint tudjuk, egy nagyon összetett, komplex folyamat, amelyből egy-egy elemet kiemelni és önmagában vizsgálgatni nem könnyű. Mégis, mivel nevelésünk egyik legfontosabb alappillérenek érzem a hazaszeretet kérdését, megpróbálom gondolatban újra bejárni azt az utat, amit ezen a téren tanítványaimmal megtettünk.

II. A HAZA ÉS ÉN

*Ki ülsz az égben a vihar felett,
Én Istenem hallgass meg engemet.
Hozzád megy szívem itt szavam dadog,
Hazámért reszketek, magyar vagyok.”*
(Szép Ernő: Imádság – részlet)

Történetemet régről kezdem. Gimnazista voltam, amikor egyszer közvélemény-kutatást készítettek velem. Már majdnem végeztünk, amikor a kérdezőbiztos a hazámról kérdezett. Mi az, amit nem szeretek a magyarokban, a ha-

zámiban? Lázadó középiskolás kamaszként gondolkodás nélkül soroltam a sok-sok szerintem negatív dolgot. Mindazt, amit magyarként nem szeretek a magyarokban. Aztán jött a következő kérdés: Mi az, amire büszke vagyok magyarként? Mint a villámcsapás, hasított belém, hogy hirtelen, az égvilágon semmi sem jut eszembe. Megsemmisültem ültem, hogy nekem ezen gondolkodnom kell, pedig teljes bizonyossággal tudtam, hogy szeretem a hazámat. Nagyon szégyelltem magam! Olyannyira, hogy az interjú itt kurtán-furcsán félbe is maradt. Késérő lecke volt ez, de egyvalamit mégis világossá tett számomra.

Nem elég szeretni a hazámat, de érdemes a magam számára pontosan és világosan megfogalmazni, összefoglalni, szavakba is önteni ezt az érzést. Mit jelent számomra a hazaszeretet, mit jelent számomra a hazám? Miért szeretem a hazámat, miért vagyok büszke a magyarságomra? Talán a szépséges tájakat szerettem, vagy a gyönyörű népdalok varázsoltak el? Netán azért szeretek magyar lenni, mert mindig nagy örömmel járok táncházba, s önfeledten táncolom a nagyszüleinktől ránk hagyott táncokat, féltve őrzöm a tőlük örökölt hagyományokat? Esetleg azért, mert büszkeséggel tölt el, hogyha híres magyarjainkról hallok? Beleborzongok, ha a Himnusz vagy a Szózat jól ismert dallama fölcsendül, s megindít, ha mások hitvallásszerű megnyilatkozásait hallgatom a Hazámról?

Igen, ez mind külön-külön és együttvéve is jelenti a ragaszkodásomat, a szeretetemet, a Hazámat.

„...A haza nemcsak föld és hegy, halott hősök, anyanyelv, őseink csontjai a temetőekben, kenyér és táj, nem. A haza te vagy, szőröstül-bőröstül, testi és lelki mivoltodban; ő szült, ő temet el, őt éled és fejezed ki, mind a nyomorult, nagyszerű, lángoló és unalmas pillanatokban, melyek összessége életed alkotja. S életed a haza életének egy pillanata is...” (Márai Sándor)

III. ISTEN – HAZA – CSALÁD

*Amikor örökségről beszélünk, általában arra gondolunk,
ami atyáinktól hagyatékként reánk maradt.
Lehet ez szemmel látható, kézzel fogható tárgyi érték,
mint szerszám, fegyver, ékszer, ház, vagyon.
Lehet azonban szemmel nem látható
és kézzel nem fogható szellemi kincs:
gondolat, eszme, erkölcsi magatartás, tettek sorozata,
mindaz, ami évszázadok során lépésről-lépésre
előbbre vitt egy nemzetet vagy egy egész emberiséget.
Tárgyi örökségek romlandók, tűzvész,
háború elemésztheti azokat.*

*Szellemi kincsek azonban örökkévalók.
Ezek képezik egy-egy család, egy-egy nemzet
vagy az egész emberi világ egyetlen valódi
elpusztíthatatlan örökségét. Azt az örökségünket,
amit nem vehet el tőlünk senki,
ami nem veszhet el csupán akkor,
ha mi magunk lemondunk róla, megfélelkezünk róla,
vagy egyszerűen restek vagyunk arra,
hogy megőrizzük és életünkben,
cselekedeteinkben méltók legyünk hozzá.”*
(Wass Albert)

Életem, munkám során sokszor megtapasztaltam, hogy eredményes munkát végezni csak értékek által kijelölt, azok rendszerbe foglalt iránya mentén lehet. Ez így van az oktatásban, az építészetben, minden olyan tevékenységben, ami emberi kapcsolatokról szól.

Szilárd meggyőződése, hogy ennek az értékeken alapuló rendszernek az alapja az Isten. Az Isten által felállított törvény. Az egyetlen olyan stabil pont az életünkben, ami egyértelműen az ember jobbá válását szolgálja. Ha értékrendünk alapja a hit, az Istenbe vetett hit, akkor egy határozott gerincre támaszkodunk.

Szintén fontos szempont, hogy az ember teremtésétől fogva közösségi lény. Gyarló, esendő, nem tökéletes. A közösség által azonban egyre tökéletesebbé válhat. Tehát a hitre nevelés mellett, a közösségi szerepvállalás fontosságát is tanítanunk kell. A gyermeknek és a szülőknek is. Meg kell, hogy értsék: a jó és rossz megítélésének alapja az Ige, s meg kell, hogy értsék, hogy jobbá csak közösségben válhatnak. Közösség viszont csak áldozathozattal, az egyén áldozathozatalával születik. Nem vagyunk tökéletesek, s Isten ezt nem is várja el tőlünk, de azt igen, hogy törekedjünk a tökéletességre. Ehhez a törekvéshez tud háttérrel, biztonságot nyújtani a közösség.

Minden emberi közösség alapja a család, az a legkisebb közösség, amelynek szétzúzásaért, megsemmisítéséért napjainkban oly óriási harc folyik. Hihetetlenül fontos, hogy a szülőkkel megértessük saját szerepüket a családban. Hogy megértsék: az apa és anya szerepe egyformán fontos, de nem felcserélhető, nem átruházható! Fontos szerepe van a gyermeknek is, s a család akkor működik jól, ha egyformán fontos minden tagja, de mindenki az őt megillető helyet foglalja el.

Fontos, hogy a szülők megértsék: napjainkban a család, mint mikroközösség mennyire sérülékeny, s hogy felelősen csak úgy járhatnak el, ha integrálódnak egy nagyobb közösséghez, amely azonos értékrend szerint, azonos elveket vall. S amely nagyobb közösség, ha szükséges, képes védelmet nyújtani a család számára. Állítólag a legboldogabb emberek a legszegényebb országokban élnek. A legszegényebb és egyben legvallásosabb országokban.

A vallás mint értékrend. Mennyiben más egy vallásos ember értékrendje?

A vallásos ember értékrendje nem embertől származik!

Nincs benne számítás, manipuláció, nem is erre a logikára épül. Nincs benne számítás és mégis kiszámítható. Nincs hozzá kalkuláció, reklám és mégis egyértelmű. Nem modern, nem a legújabb és mégis jó. A legjobb. Nem bonyolult és mégis mindenre választ ad. Interaktív. Igazán az, hisz van kontroll, folyamatos kontroll (az ateisták lelkiismeretnek hívják). Gondoljuk csak végig! Ha az egyén ezek felismerése által boldogabbá válik, akkor rajta keresztül a közösség is. Egyszerű a képlet, örülhetnénk: vallás az egyénnél, vallás a családban, vallás a nemzetnél. Miért nincs mégis így, miért nem látja be ezt mindenki?

Talán vizsgáljuk meg a másik, a fogyasztói társadalom által diktált „értékrendet” is. Kik alkották azt? Emberek. Olyan emberek, akik nem hisznek Istenben, viszont kritizálják Őt. Nem hisznek a haza fogalmában, nem hisznek a családban, a barátságban, az erőfeszítésben, a lemondásban. (Élj a mának, légy sikeres, valósítsd meg önmagad, mert megérdemled!) Nincs hitük, nincs hazájuk, hiszen ők büszke világpolgárok. Milyen szép jelző, ők mindenütt otthon vannak. Valójában sehol sem. Kicsit olyan ez, mint a négy évszagos autógumi vagy az univerzális fogó. Első pillantásra úgy tűnik, mindenre jó, igazából semmire. Nincs családjuk, nincs barátjuk, nincs társuk, csak élettársuk, egyszer ez, máskor az. Ők még nem ismerték fel, hogy ha én, az egyén nem vagyok képes áldozatot hozni másért, másokért, sohasem jutok el oda, amire vágyom: a boldogsághoz (nem összetévesztendő a sikerrel), a szabadsághoz (ami nem egyenlő a szabadsággal).

S mit kell tennem – kérdezheted kedves olvasó?

A válasz nagyon egyszerű: élj úgy, ahogy meg van írva. S lesz értelme az életednek. Lesz társad, barátod, családot, Hazád és meglátod Istent, aki most is ott áll és vár. Rád vár. Én úgy hiszem, hogy ahol állok – pedagógusként a tanítványaim és az ő szüleik előtt – kovász lehetek.

S kellő alázattal, áldozattal Hazát lehet építeni, s kellő hittel Nemzetet lehet formálni.

Mindegy, kik beszélnek a hazád nevében? Mindegy az is, mit mondanak azok, akik jogosultnak hiszik magukat, a haza nevében beszélni?

Te hallgass hazádra.

Mindig, mindent adjál oda hazádnak. A világnak nincsen semmiféle értelme számodra hazád nélkül. Ne várj jót a hazától, s ne sopánkodj, ha megbántanak a haza nevében. Mindez érdektelen. Egyáltalán semmit ne várj hazádtól. Csak adjál azt, ami legjobb az életedben.

Ez a legfelsőbb parancs. Bitang, aki ezt a parancsot nem ismeri. (Márai Sándor)

IV. NEMZETI ÜNNEPEINK

*Ha az ünnep elérkezik életedben, akkor ünnepelj egészen.
Ölts fekete ruhát. Keféld meg a hajad vizes kefével.
Tisztálkodjál belülről és kívülről.
Felejs el mindent, ami a köznapok szertartása és feladata.
Az ünnepet nemcsak a naptárban írják piros betűkkel.
Nézd a régieket, milyen áhítatosan, milyen feltétlenül,
milyen körülményesen, mennyi vad örömmel ünnepeltek!
Az ünnep a különbözős. Az ünnep a mély és varázsos rendhagyás.
Az ünnep legyen ünnepies...
S mindenekfölött legyen benne valami a régi rendtartásból,
a hetedik napból, a megszakításból, a teljes kikapcsolásból,
legyen benne áhítat és föltétlenség.
Az ünnep az élet rangja, felsőbb értelme.
Készülj föl reá, testben és lélekben...
(Márai Sándor)*

Amikor ezeket a sorokat írom, éppen egyik legfontosabb nemzeti ünnepünkre, az államalapítás megünneplésére készül az ország. Egy-egy ilyen alkalomhoz közeledve számtalanszor felmerült már bennem az a kérdés, hogy vajon tudunk-e ünnepelni? Vajon valóban ünnepünk-e? Felvesszük-e az ünneplő ruhát, felöltöztetjük-e a lelkünket, felkészítjük-e a szívünket az ünneplésre? Vesszük-e a fáradságot, felkeressük-e a lakóhelyünk közelében számunkra rendezett ünnepséget, együtt ünnepünk-e másokkal? Sajnos környezetemben egyre inkább azt tapasztalom, hogy nem. A nemzeti ünnep sokak számára csak egy plusz fizetett szabadnapot jelent, még „szerencsésebb” esetben egy újabb hosszú hétvégét, amit pihenéssel, kikapcsolódással lehet tölteni, s amelyben az ünneplésnek, a megemlékezésnek már nincs helye.

A fenti gondolatsorból kiindulva engedjék meg, hogy kétfelé válasszam az ünnepségeket, mégpedig az iskolai megemlékezésekre és az iskolán kívüli ünnepekre.

ISKOLAI MEGEMLÉKEZÉSEK

Az előbbieken említett sokféle tapasztalt érdektelenség miatt nagy felelősség hárul az iskolákra ezen a téren is. Sok olyan gyermek tanul nálunk is, aki csak az iskolában vesz részt a megemlékezéseken. Otthon ilyen indíttatással nem találkozik, a mi feladatunk tehát, hogy ezt az igényt kineveljük benne.

A mai pörgő, rohanó világunkban gyermekeinket másodpercenként hihetetlen mennyiségű impulzus éri. Emiatt egyre nehezebb olyan műsort készíteni számukra, amely el is éri, meg is érinti őket. Tapasztalatom szerint néhány vers,

az események kronológiai felsorolása, már régen nem éri el célját. Szükség van tehát a régi műsorstruktúrák újragondolására, újszerű elemekre. Például, amikor a szöveg, a zene és a mozgás tökéletes összhangban, egymás hatását fölerősítve, a leghatásosabban képes közvetíteni az alkotók üzenetét. Egyfajta mozgásszínház-féle produkció létrehozása ma már



nem elérhetetlen feladat, hiszen majd minden iskolában működik valamiféle művészeti ágazat. A drámapedagógus, táncpedagógus, énekarvezető kollégák összefogásával nagyon korszerű, dinamikus, a mai kor kihívásainak megfelelő produkciókat hozhatunk létre. Olyat, amely tapasztalataim szerint a diákok körében is tetszést arat. S ha netán még kis idő elmúltával is fölemlgetik, beszédtema közöttük – azt hiszem, nem lehet kérdés, hogy megérte a fáradozást. Mert bizony – s ezzel tisztában kell lennünk, mielőtt egy ilyen munkába belevágunk – sokkal több szervezést igényel egy ilyen műsor. 30-40

nem egy korosztályba tartozó és nem egy osztályba járó gyermeket színpadra állítani, összpróbát tartani, mindezt úgy, hogy a tanítási órák szervezését ne zavarjuk, csak nagyon összehangolt, precízen kidolgozott részletek megtervezésével lehet.

Én minden fölvázolt nehézség ellenére arra biztatok minden kollégát, akinek csak akár egyszer is megfordult valami hasonló a fejében, de a nehézségektől megriadt, hogy vegyen egy mély lélegzetet és bátran vágjon bele.

Az 1956-os forradalom 50 éves évfordulóján iskolánk ünnepi műsorát én állítottam össze. Negyedik osztályom lévén határozott elképzelésem volt arról, hogy – mivel mindegyiküknek néptáncot is tanítok – a mozgásos, zenei elemek nagy részét őrájuk fogom építeni. Dráma-szakkört vezető kolléganőmet hívtam még segítségül, hogy szakköröseivel a jeleneteket előadják.



Egy olyan műsor megalkotása volt a célom, amely mozgalmasságával és a zenei elemek felhasználásával elúzi az iskolai ünnepélyek monoton egyhangúságát, s a „szép, de megszokott” jelzőket talán kikerüli. Nem volt célom apró részletekre is gon-

dosan kiterjedő kronológiát fölláítani, hiszen azt már sokan és sokszor megtették

előttem. Megpróbáltam viszont a kisiskolásokat és nagyobb társaikat egy olyan emlékezés elé állítani, mely a mai pörgő, rohanó világunkban egyre kevesebb lehetőségeink egyike, vagyis úgy hatni rájuk, hogy észrevétlenül behelyezkedhesenek egy letúnt kor néhány pillanatába.

Nem titkolt szándékom volt a gyönyörű dalok megszólaltatásával – melyek sokszor egyszerre fejeznek ki örömet és fájdalmat – a hallgatóság azon érzelmeire hatni, melyekben, ha a hazaszeretetről vagy a hazafiságról van szó, pontosan ez a két kérdés van jelen. Tamási Áron műveiből minduntalan átsüt, kiviláglik az ember szülőföldje iránti kötelességtudata. Igen, ha úgy tetszik, nekünk, a „nemzet napszámosainak”, kötelességünk segíteni tanítványainkat abban, hogy legyenek büszkék hazájukra, népük kultúrájára, hagyományaira, és igen, legyenek büszkék hazájuk neves és névtelen hőseire is, akik annyira szerették ezt a földet, hogy annak szabadságáért életüket is képesek voltak fölládozni.



Ha mindebből csak egy picit is megéreznek egy ilyen műsor kapcsán, ha csak egyszer is nagyot dobban a szívük, lehet, hogy hadjáratot még nem, de csatát nyertünk. Minden ünnepünkben meg lehet, meg kell találnunk azt a magot, amelynek segítségével tudunk az érzelmeikre hatni, s amelyet ha kellőképpen kibontunk, azzal megfelelően építkezünk, magunk is meglepődünk, milyen hatást érünk el. Nem győzöm eléggé hangsúlyozni a zene szerepét. Napjainkban szerencsére számtalan olyan előadó lemezeihez hozzájuthatunk, akik nagyszerűen tolmácsolják számunkra a muzsika nyelvén mindazt, amit a hazánk iránt érzünk, érezhetünk, vagy érezzünk kellene.

Egyvalamiről azonban sohasem szabad megfeledkeznünk! Lehet egy forgatókönyv bármennyire káprázatos, ha az abban szereplő gyermekek előadása lélektelen, ha nem hiteles, senkit sem fog elvarázsolni. Mivel ezek a gyerekek nem színészek s még csak nem is felnőttek, ránk hárul az a feladat is, hogy számukra rengeteg háttérinformációval szolgáljunk, egyfajta korrajzot adjunk nekik.

Kell, hogy legyen bennünk egy belső tűz, s kell, hogy ebből nekik is át tudjunk adni valamit, hiszen enélkül hogyan tudnánk a tanítványainkban szikrát csiholni? Hogyan érhetnék el, hogy lelkesedjenek valamiért, ha bennünk a lelkesedésnek a szikráját sem lelik?

Egy-egy nemzeti ünnep, történelmi évforduló kapcsán általában még hetekig láthatunk, hallhatunk itt-ott felbukkanó emlékeztetéseket. Mindig is céлом volt, hogy tanítványaimnál azt elérjem: ne menjenek el mellette, tudjanak róla, ha egy beszélgetésfoszlányt hallanak, ezzel kapcsolatos képsort látnak, tudjanak, mi több, akarjanak hozzászólni. Legyen róla véleményük, tapasztalatuk, amely bármennyire kevés még, mégiscsak az ő formálódó kicsi lelküknek egy része. S a sok-sok kicsi, egymáshoz kapcsolódó rész, kerek egészé összeállva, hiszem, hogy valamikor majd hozzásegíti őket, hogy hazájukat szerető, büszke emberek lehessenek.

ISKOLÁN KÍVÜLI ÜNNEPSÉGEK ÉS EGYÉB ÜNNEPI ALKALMAK

Már említettem, milyen sajnálatosnak tartom azt a tendenciát, ahogyan elfelejtünk ünnepelni. A mai kor embere hajlamos elfelejteni, hogy pl. március 15. azért lett munkaszüneti nap, hogy mi, az utókor, méltó módon tudjunk emlékezni hazánk eme dicsőséges pillanataira, a forradalom hőseire, s nem azért, hogy végre befejezhessük a gyümölcsfák metszését.

Mit tehetünk – tehetünk-e egyáltalán valamit – mi, pedagógusok, hogy ez a szemlélet egy kicsit megváltozzon?

Mindig bátorítottam őket, hogy csakúgy, mint jómagam, bátran viseljenek március közepén akár egy hétig is kabátjukon kokárdát. Egyszerűen azért, mert határtalanul jó érzés. Mert rápillantva, rögtön eszünkbe jut az a nagyszerű dolog, amit elődeink ezekben a régmúlt, dicsőséges tavaszi napokban szabadságuk kivívásáért tettek. S azért, mert rápillantva, vagy egy másik emberen meglátva újra eszembe jut, hogy én is magyar vagyok. Jómagam az első pillanattól kezdve azt kértem tanítványaimtól, hogy a nemzeti ünnepeken családjukkal együtt keressenek fel egy-egy lakóhelyükhöz közeli ünnepi rendezvényt, vigyenek egy szál virágot, egy méceszt, vagy egy maguk készítette zászlót. Aztán ezekről az ünnepségekről az iskolában mindig készítettek egy rajzot, s elmesélhették azt is, milyen élményeket szereztek. Ilyenkor elmondhatták mi az, ami szerintük szép volt, mi az, ami megfogta őket. (Nagyon fontos, hogy ezeknek a beszámolóknak a meghallgatására mindig szánjunk időt!) Nem állíthatom, hogy azonnal minden család elsietett egy megemlékezésre, ám az idő múltával egyre kevesebben maradtak otthon, s egyre többen kerekedtek fel, hogy együtt ünnepeljenek másokkal.

Az én szűkebb lakóhelyemen a történelmi egyházak példás összefogással minden nemzeti ünnepünkön ökumenikus istentisztelettel egybekötött megemlékezést szerveznek, s minthogy ennek egyik szervezője – időnként szereplője

– vagyok, számtalanszor hívtam, vártam ezekre az alkalmakra tanítványaimat is. Sokszor próbáltam ily módon is az ünnep tevékeny és aktív részeseivé tenni őket. Büszkén mondhatom, hogy jó néhány felemelő, megható pillanat részeseivé váltunk így együtt, hiszen nemcsak őket, a gyermekeket kértem szereplésre, hanem én magam is hitet tettem valami mellett.

Ezekben az esetekben a legnehezebb feladat a szülőket megszólítani. Elérni, hogy egyéb „fontosabb” teendőiket félbeszakítva, eljöjjenek az ünnepségre. Egyben nagyszerű lehetőség arra, hogy a gyermekem keresztül a szülőket is formáljuk egy kicsit.

Az alábbiakban egy példát láthatnak arra, én hogyan próbáltam meggyőzni őket.

Kedves Szülők!

Május első vasárnapján mindig szükségünk volt az Önök segítőkész együttműködésére. Az idén úgy alakult, hogy meg kell osztanunk „erőinket”, mert két helyen is nagyon számítanak ránk.

Az egyik helyszín a téri templom, ahová már harmadik éve visszavárnak minket, a másik pedig temploma, ahová egy különleges és megismételhetetlen alkalom miatt kell elmennünk. Ide érkezik ugyanis vasárnap a csíksomlyói pünkösdi búcsúra tartó Kárpát-medencei feltámadási menet gyalogos zarándoklata, melynek jelvényét településről településre viszik gyalogosan, imádságos lélekkel, engesztelésül felajánlva a magyarság egységéért.

A menetet mindenütt ünnepélyes keretek között fogadják. Ennek a fogadásnak lehetünk mi cselekvő részesei az általunk előadott kis műsorral.

Tudom, hogy ez a vasárnap elsősorban az édesanyáké. Ugyanakkor azt is tudom és hiszem, hogy vannak bizonyos dolgok, amik mellé teljes akarással oda kell állnunk, még akkor is, ha közben helyet kell szorítanunk szívünkben egy másfajta ünneplésnek: ha örülni tudunk annak, hogy határon túli magyarjaink kisebbségi sorsban is ápolják, megtanulják nagyapáik, édesszüleik anyanyelvét, ha bennük nem ellenséget, hanem testvért látunk.

Köszönöm, hogy lehetővé teszik gyermekeik számára ezt a szolgálatot, mely során erősödhet hitük és hazájuk iránti szeretetük, s amely remélem, meghatározó élmény lesz mindannyiunk számára!

Együttműködésüket és segítségüket megköszönve:

.....

....., 2006. május 2.

Még ma is nagy-nagy örömmel gondolok arra, hogy nem volt olyan szülő az osztályomban, aki nemet mondott volna erre a kérésre, sőt a szemerkélő eső, hideg szél (az ünnepséget a templom előtti téren tartottuk) és a majdnem egyórás csúszás ellenére, sokan mondtak köszönetet, mert még sosem volt részük hasonló élményben. Jómagam pedig csak bízni tudok abban, hogy – mivel ez az emlék olyannyira meghatározó volt életükben – a Jóisten kegyelméből sokszor hallják majd meg a hívó szót másoktól is.

A kisiskolások, s rajtuk keresztül a szülők szemléletformálásának kitűnő eszköze lehet egy gálaműsor szervezése is. Intézményünkben régóta hagyomány, hogy két évente gálaműsorral kedveskedünk a szülőknek. Egy korábbi javaslatom alapján a legutolsó már tematikus jelleggel készült. A műsor szerkezeti felépítését egy kedves kolléganőmmel vállaltuk magunkra. Nem titkolt célunk volt a hazaszeretet, a magyarságtudat erősítése a szereplőkben és a gyermekekben egyaránt. Az est sikere, a kapott visszajelzések alapján úgy éreztük, jól döntöttünk. Bár egy ilyen rendezvény óriási előkészítő munkát kívánt mindenkitől, utólag mindenért kárpótolt bennünket az az öröm, ami mások szeméből tükröződött felénk. A gálaműsorral kapcsolatos újságcikkemet az alábbiakban olvashatják, remélve, hogy sokakban felébreszthetem azt a vágyat, hogy valami hasonló dolog aktív, cselekvő részesei lehessenek.

(A pályázati kiírásnak megfelelően az azonosításra lehetőséget adó adatokat kihagytam a cikkből.)



„Tiszteld őseidet, mert általok nyertél életet, és örököltél Istent és Hazát!”
(Wass Albert)

MAGYARNAK LENNI...

A KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA GÁLAMŰSORA

Magyarnak lenni Szent István tanítása szerint erkölcsi fogalom. Senkit sem tett még magyarrá az a tény, hogy magyarnak vallja magát, magyarul beszél vagy gondolkodik. Magyarnak lenni ettől sokkal több. Magyarnak lenni: hit, szeretet, türelem, együttérzés, átfogása, átölelése mindannak, ami magyar. És cselekvés: tenni, amit erkölcs, amit lelkiismeret, amit Isten megkíván.

Nevelőtestületünk a fenti gondolatok jegyében határozta el, hogy gálaműsorunkat az idej tanévben a magyarság fogalma köré rendezi.

Magyar történelmünk kronológiáját követve idéztük fel népünk dicsőséges és fájdalmas emlékeit egyaránt.

Elsőként igazgatónőnk Wass Albert Himnuszról szóló gyönyörű gondolatait tolmácsolta a közönségnek.

Majd a nyitókép következett (4. c), ahol előtérbe került népünk emlékezete, mely számon tartja, hogy keletről jöttünk, mint a nap.

A történelmi idők ívét a műsort megálmodó és színpadra állító két tanárnő összekötő szövege rajzolta meg.

Rege a csodaszarvasról (2. évfolyam), Árpád imája, Vérszerződés (6. évfolyam), Szent István intelmei, majd a történelem képei következtek a Muhi csatától a Rákóczi szabadságharcig (5. évfolyam) – II. Rákóczi Ferenc Manifestumának részleteivel. Brahms: Magyar táncával (3. évfolyam) és a Palotással (4. a és 4. b.) zárult ez a rész.

A szünet utáni első percekben az első évfolyamosok mutatkoztak be. A néptáncot előadó kicsi gyermekek ártatlansága és tisztasága óriási kontrasztot teremtett a következő műsorszámmal, pontosan olyat, amelyet a trianoni békediktátum jelentett számunkra, amellyel bekövetkezett az Ezeréves Magyarország feldarabolása, s amellyel több millió magyar testvérünk egyik napról a másikra, idegen megszállás alá került és saját országában kisebbségi sorsba süllyedt. A magyar nép szabadságvágyáról, hazaszeretetéről szólt igazgatónőnk éneke is. Ezután Wass Albert: Adjátok vissza a hegyeimet! című művéből hallhattunk egy részletet.

Hogy mit jelent ma magyarnak lenni? A kérdésre a választ – hetedikeseink hű tolmácsolásában – a határon túli magyar irodalom óriásaitól kaphattuk meg, akik a magyarság megmaradását, összetartozását hirdették. Hazájukhoz való kötődésük, sorsuk mindannyiunk számára példaértékű.

Reményik Sándor: *Eredj, ha tudsz!* című versével a 4. c osztályosok 1956 neves és névtelen hőseinek állítottak emléket. A menekülteknek egy újabb áradata hagyta ott a vérbe típort hazát. Nem azért menekültek, mert nem szerették a hazájukat, hanem mert az életük volt a tét. A határon túli magyarjainkért szóló imát iskolalelkészünktől hallhattuk.

A zászló ősi jelkép. Mindig is éreztük, hogy több egyszerű szövegnél. Jelenti az ősökkel való kapcsolatot, kapcsolatot az egyén és a nemzet között. Még ennél is több. A zászló maga a haza. Nyolcadikos tanulóink legfontosabb történelmi zászlóinkat vonultatták fel a színpadon. Ezt követően Wass Albert: *Ébredj magyar!* c. versét hallhattuk.

Immár hagyományosnak mondható, hogy a Záróképben minden évfolyamról szerepelnek diákjaink. A színpad közepére állított Életfára magyarságunkat jelképező szimbólumok kerültek, majd történelmi zászlóink sorakoztak föl. Ezután következett az élő Szent Korona megalkotása. Végül a *Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország... című dal* hangzott el.

Majd' négyszáz gyerek lépett fel ezen az estén, az összegyűlt 600 főnyi vendégsereg előtt. Ennyi gyermek, és az egy emberként mögöttük álló, őket láthatatlanul, a háttérből irányító és koordináló pedagógusok tettek hitvallást és hitet magyarságuk mellett.

„Emeld fel fejedet, büszke nép!” – mondja Juhász Ferenc, s valóban: a műsor végére a sok-sok emelkedett és torokszorító pillanat hatására hazaszeretetiünk, nemzettudatunk és az összetartozás érzése erősödött meg mindannyiunkban.

V. TÖRTÉNELMI SZEMELVÉNYEK

*Világ Világa,
Szerelem Kápolna – virága,
Nekem
Édes Egyetlenem,
Hazám,
Te Drága!*

(Utassy József: Magyarország! – részlet)

Mai világunkban pedagógustársaink sokszor hangoztatott panasza, hogy a gyermekek szinte elalszanak a történelemkönyvek adathalmazai, rideg számsorai fölött, s egyre többen azt vitatják, hogy kell-e egyáltalán, van-e még haszna a történelemoktatásnak?

Alsó tagozaton történelem tantárgy nincs, van viszont – főleg, ha megfelelő tankönyvcsaládból tanítunk – számtalan történelmi témájú olvasmány az olvasókönyveinkben. Tanítványaim harmadikos koruktól kezdve különös várakozással tekintettek minden történelmi olvasmány felé. Már a tanév elején kibogarászták a tartalomjegyzékből a fejezet hosszát, s minél hosszabbnak látták, annál jobban örültek. Faggattak, számolgatták, hogy vajon mikor érünk majd a számukra oly hön áhított részhez. Nyilvánvaló, hogy ez nálunk sem alakult ki magától. Ám én kezdetektől fogva nagy hangsúlyt fektettem minden, a hazánkkal kapcsolatos, történelmünkhöz fűződő, akárha pici részletre is.

S ha valami számomra, a tanító néni számára fontos, amiről tudnék – ha lehetne – akár órákon keresztül mesélni, amiről mindig van mondanivalóm, amiről hitelesen tudok nyilatkozni, mert nemcsak azt állítom, hogy ez fontos, hanem valóban az is számomra, azt a gyermek számára is fontossá tudom tenni! S azt gondolom: ez az egyik sarkalatos pont tanítványaink hazaszeretetének, magyarságtudatának formálásában!

Már első osztályban sokat beszélünk nemzeti jelképeinkről. Talán ezek között is a legtöbbször a zászlóról. Erről az ősi jelképről, melyről tudnunk kell, hogy több egyszerű szövetnél. A nemzeti trikolor, az a három szín, amelyet ha látunk, örömet érzünk, amit ha bárhol, akár idegenben megpillantunk, megdobbban a szívünk, mert egy darabka hazát találtunk. Mert a zászló ilyen értelemben maga a haza.

Egy-egy ünnepi műsor után az osztályterembe visszatérve, tovább lehet szólni az események szövetét. Gyertyát gyújtani, és mesélni, mesélni. Személyes élményekről, ha vannak, emlékekről, érdekes, megható történetekről. Beszélgetni velük a régmúlt dolgokról. Emlékhelyeket ajánlani. Olyan programokat, olvasmányokat, amelyek segítségével még többet tudhatnak meg. Arra biztatni őket, hogy otthon is kérdezősködjének. Megértetni velük, hogy a múlt nélkül nem lenne jövőnk.

Sohasem szabad sajnálni az időt egy pillanatnyi megállásra, egy icipici kitérőre, ha a helyzet úgy kívánja. Nem szabad arra várni, hogy majd az arra kiszabott, arra kijelölt órák alatt – mintegy mellékesen – a hazáról is szót ejtünk. És csak akkor. Számptalan olyan alkalom adódik, amikor csak egy odacsempészett mondattal (néha egy szó is elég, egy gesztus) éreztetni tudom, hogy ez mindig fontos, nemcsak szerdán és pénteken, hanem mindig, minden pillanatban.

Azt gondolom, nem mellékes a megfelelő tankönyvek használata sem. Mitől lehet jó ilyen szempontból egy olvasókönyv? Végiglapozva azonnal érezhető: a történelmi szemelvények válogatásából, abból, hogy büszkeség tölti el a szívünket, hogy erőt meríthetünk az olvasottakból. Jó érzés tudni, hogy van olyan tankönyvkiadó is a mai Magyarországon, amelyeknek fontos, hogy a most felnövekvő ifjúság büszke legyen a hazájára, ahol született. Érdemes tehát ilyen szemmel is szétnézni és válogatni a tankönyvpiacra.

Tanulmányi kirándulásainknál mindig az adott tanév ismeretanyagát irányadónak véve, igyekeztem olyan helyekre elvinni tanítványaimat, ahol tovább töltekezhetek. Legutóbbi kedves emlékeim egyike, amikor Tákoson, a XVIII. századi, paticsfalazatú népies barokk templomban ülve, kíváncsian hallgatták a helybeli, 72 éves Erzsike nénit, alkalmi idegenvezetőnket. Később, amikor továbbindultunk, beszélgettünk a hallottakról. Kérdésemre, hogy tetszett-e, amit láttak, illetve mit szólnak ehhez a kicsi templomhoz, a legtöbben a templom szépsége mellett, az idős nénit említették. Mint mondták: látszik rajta, hogy annyira szereti ezt a templomot, hogy a világon semmi kincsért el nem cserélné. S valóban, olyan büszkeséggel, olyan szeretettel, olyan korát meghazudtoló hévvel és tüsszel mesélt az ő templomáról, falujáról, hogy ezzel teljesen elvarázsolt mindannyiunkat. S nekem, a tanítójuknak, határtalanul nagy öröm, hogy ezek a gyerekek ezt meglátták, hogy ők ezt fontosnak érezték, ezt az „üzenetet” megértették!

Mindig is arra törekedtem, hogy ősi értékeinket megismerjék. Ennek elérése érdekében sok mindent tehetünk mi, tanítók. Például el kell mondanunk tanítványainknak, ki volt Attila király, akít a nyugati világ nagy királyának tart, sokan közülünk pedig csak barbár hadvezérnek. Mondjuk el Boldogasszony hitünk eredetét. Beszéljünk a Szent Korona tiszteletéről, amely a magyarság és a magyar föld megmaradásának egyik záloga. S mindehhez elengedhetetlenül hozzákapszolódik a hit, ahogyan ősi hagyományaink is hitünkben gyökereznek. Az a hagyománytisztelet, amiben benne van az istenhit, már önmagában is ígéretes. S nem baj, ha elmondjuk, hogy délben nem Hemingway „Akiért a harang szól”, hanem a kereszténység győzelme Nándorfehérvárnál, és amíg délben harang szól, az egész világon a magyarok győzelmét hirdeti. Mondjuk el, hányszor védjük meg Európát a pusztítástól. Idézzük meg feltalálóinkat, hiszen a legtöbb Nobel-díjast és a legtöbb szentet a magyar nemzet adta a világnak.

*Mondd, mit olvasson az ifjú,
ha nyelvünk s a könyv még fontos
tengeren innen és túl?
Mit tud avagy mit higgyen rólunk
szégyent-e, gőgöt,
alázkodást-e vagy próféciát?
Oly ősi a kérdés, mik vagyunk.
Leszünk-é egyszer is cédrus,
Csontváry-vászon mesefája,
fehér körtánca mögött
Füst Milán jövendöl.
Sok ágú, mély gyökű törzsünket
Illyés választásunkhoz köti,
Tamási az otthon mágneskövéhez
vezetne minket vissza.
Márai a komor, az elsodort,
ő a Halotti beszéd,
nevünkről lehulló ékezet.
Fordítsd angolra Anonymust,
ez a mai latin,
István ékes Intelmeit,
az Iskolák fölöttébb szükséges voltát,
hiteles Széchenyit adj, igaz Kossuthot,
Német Lászlót és Bibót,
ökonómiát is a kontextusban,
Adyt, az eltévedt lovast,
Barbár Móriczot,
szólítsd a balladás pástort, Sinkát,
Babitsot, az Esti kérdést,
a Zászlót, ahogy írja Kosztolányi,
keress szót, ahogy épít az erdélyi Kós,
...
Vezesd a képet s gondolatot máig,
kantáron Nagy László rúgós csikaját.*

Bisztray Ádám: Előszó helyett egy készülő könyvhöz – részlet

VI. ÖSSZEGZÉS

*Az embert korok vasra verhetik,
poklaiba taszíthatja a rendszer,
amíg bilincselhetetlen a Hit,
a vasnál erősebb a hívő ember,*

*és nem veszhet a glóriája el!
Féltéssel teremti tovább a képet,
hogy erdők könnyeit itassa fel,
s méltóvá tegye az emberiséget*

*az Időhöz, melyben nincs hátraarc!
A Hit és Igazság Isten fénye,
amit nem árnyékolhat be a harc,
ha az Ember magával küzd meg érte.*

*Márton Áron! Hiteddel üzened,
a jövőt, ami nem viselt még vétket,
hogy alku tárgya soha nem lehet
az Isten, nemzet, ember és a lélek.*

(Gál Éva Emese: Márton Áron üzenete)

Értékválság van, halljuk már régóta, s egyre hangosabban. Nagy a baj, mondja a szakemberek egy része. Ez természetes folyamat – mondják mások –, hiszen csakis arról van szó, hogy más, új tartalommal telítődnek meg az erkölcsi kérdések.

A premodern társadalomban, amelynek „alapintézményei” például a haza, a hit, a házasság, a munkahely, az épületek, stb. hosszú időre szóltak, tartósak voltak. Mára, a modern társadalomban könnyen lecserélhető, hamar változtatható, gyorsan elérhető sikerré váltak, nem ritkán befektetés nélküli sikerré!

Ez meglehetősen nehéz feladat elé állítja korunk pedagógusait is. Milyen értéket kell, hogy közvetítsen egy pedagógus? A régit, amelyről sokan, sokáig azt hittük és hisszük ma is, hogy időtálló és maradandó? Vagy az újat, az átalakulóban lévő, amelybe az is „belefér”, hogy ha nem tetszik itt ez az élet, menj, s keress új hazát magadnak? A kérdés, nyugodtan mondhatjuk, költői volt, hiszen minden pedagógus jól tudja: miközben az erkölcsi kérdéseket egyesek új tartalommal próbálják megtölteni, mi változatlanul az állandó és örök érvényű isteni és emberi törvényeket képviseljük.

Magyarország címerét két lebegő angyal tartja. Már csak e két angyalban bízom. Igaz, ez nem csekélység. – írja Márai Sándor.

Azt mondják, egy nagy fa gyökere olyan lefelé, mint a koronája fölfelé. A mi több mint ezer éves gyökereink a hagyományunk, a hitünk, a nyelvünk, a népi műveltségünk. S mindezek megőrzésének képességét, igényét újra és újra bele kell oltanunk a felnövekvő nemzedékekbe.

Kell, hogy olyan példaképeket állítsunk tanítványaink elé, akik vezetnek. Akiknek szárnya is van, de gyökerei is vannak. Van múltja, de van jelene és jövője is. Aki hittel, tisztelettel, töretlenül, tehát hitelesen képviseli a magyar kultúra kincseit. Fontos, hogy erre meglegyen bennünk a belső igény, hogy minden egyes ezzel kapcsolatban kiejtett, kimondott szavunk, cselekedetünk belőlünk szóljon, egyszóval hiteles legyen.

Pedagógustársaimmal beszélgetve, sokszor találkozom azzal a félelemmel, hogy nem merik teljesen „kiadni” magukat a gyermekeknek. Nem merik nyíltan felvállalni érzéseiket, mert attól félnek, hogy ezzel gúny tárgyává teszik saját magukat. Én ezzel szemben úgy látom, hogy ha tudunk élményeinkről tiszta szívvel, csillogó szemekkel, elakadó lélegzettel, elszoruló torokkal beszélni, ha hitelesek tudunk lenni, az nem baj. Egy érzelmeit őszintén vállaló pedagógus a tanítvány szemében soha nem válik gúny tárgyává. Ne szégyelljük megmutatni, kimutatni az érzéseinket. Nem baj, ha néha könnybe lábad a szem, elfátyolosodik a mesélő hang. Erről Móra Ferenc: Egy történelemóra című elbeszélésében így ír: „...és ez a János vajda, ez a magáról megfélelkezett ember akkor behívta a törököt, és egyik oldalról ő tépte-marta ezt a szegény hazát, másik oldalról pedig Ferdinandus, a habsburgi király. Az egyik a hazáját adta el a hataloméért, a másik vesztegetéssel akarta megszerezni Szent István koronáját. – Sohase felejtsetek el, hogy az ítélő Isten megszámloltatta mind a kettőt.

Az első pad szélén ültem és láttam, hogy a tisztelendő úr szeméből kibuggyant a könny. Nagyon megijedtem. Az első tanár volt, akit sírni láttam a hazáért. Olyan érthetetlen volt ez nekem akkor, hogy én is sírva fakadtam. Az ilyen könny aztán, ha folszárad is, nyomát mindig megőrzi a lélek...”

Igen. Ez a dolgunk. Útravalót adni számukra. Hinni abban, hogy az együtt eltöltött idő így kerek. Tudni azt, hogy érdemes kicsit visszatükröződnöm a szemükben, s ez nem egoizmus vagy nagyképűség, hanem egyszerű öröm, hogy adni tudtam. Az az öröm, ami szárnyakat adhat és erőt, hogy érdemes. A mai elveszettnek hitt felnövekvő generációban is hinnünk kell. Hisz ők a jövő. A mi jövőnk is.

S amíg a hitünket, a nyelvünket és a földünket meg tudjuk őrizni bennük és általuk, s ameddig egy olyan erkölcsi rendet tudunk képviselni, amelyben a legmagasabb szinten tudunk áldozatot hozni másokért, addig nem kell félni ezt a nemzetet.

*Nem múlik el, amit az ifjúság
Egyszer beragyogott.
Ahogy nem múlik Ady, Németh László.
A haza szikrázó örökmondatai:*

állnak az időben.

*Hidd el, még nem késő.
Jönnek majd, jönnek az ifjak,
és tiszta lesz tekintetük.*

*...
Jöhetnek új istenek,
papíristenek, gépistenek, kisebbek,
nagyobbak, a mérleg belesüllyed
a mocsárba, vagy fölszáll a magasba,*

te légy nyugodt.

*A súly égi ólomból készül.
„az istenek halnak”,
a Golgota örök.*

(Tóth Erzsébet: Égi ólomból „húsz év múlva”)

Pályamunkámmal igyekeztem arra törekedni, hogy – mint azt a pályázati kiírás is megfogalmazza – egymás munkáját megismerve, mások számára is lehetőséget villantsak fel, ötletekkel szolgáljak, hogyan lehet elérni, hogy tanítványaink magyarságtudata kellő irányba terelődjön, formálódjon és erősödjön.

Gyermekeink magyarságtudatának erősödése közben egyvalamiről soha sem szabad elfeledkeznünk. Mégpedig a saját töltekezésünkről, amely legalább ennyire fontos, hogy az a belső tűz, az a belső meggyőződés, amit kifelé kell sugározni, meg ne kopjon, el ne halványuljon.

Érdemes nyitott szemmel járnunk, s rátalálni könyvekre, előadóestekre, koncertekre, színházi alkalmakra, melyek segítségével lélekben megújulhatunk. Menjünk el olyan tudósok, kutatók előadásaira, akik az országot járva magyarságunkról, történelmünkről, hagyományainkról beszélnek, s amely előadásokból – s ezt tapasztalatból mondom – új impulzusokat kaphatunk, amely alkalmak során nemzeti önbecsülésünk, melyet egyébként oly sokan és sokszor próbálnak megtépázni, tehát nemzeti önbecsülésünk, hazaszeretetünk új erőre kap.

Pályamunkám végén azt a levelet olvashatják, mellyel tanítványaimtól elköszöntem. Ajándékba kapták még tőlem azt a kis füzetet is, melyet saját – nemzeti imádságunkról, a Himnuszról szóló – gondolataikkal töltöttem meg. (Ezt mel-

lékletként csatoltam.) Csak bízni tudok abban, hogy a tisztelt olvasó is úgy látja: nem pusztába kiáltott szó volt, amit tettem és mondtam, hanem termékeny mag, amely kiállja az idők próbáját.

Köszönöm, hogy ezen munkám során mindezt újra végiggondolhattam. Határtalanul jó érzés. Tiszta szívvel ajánlom mindenkinek kipróbálásra. Mindannyiunkban ott szunnyad a lehetőség, s a kapott talentumainkkal is el kell majd egyszer számolnunk.

Magyarságom a gyökér, mely hozzáköt földhöz s nemzethez. Emberségem a korona, mely a fa törzsét egyenesen élni tanítja, s mindig fölfelé. (Wass Albert)

Kedves!

A HITED, hogy van ISTEN, és ez az Isten feltétel nélkül szeret Téged. Olyannak, amilyen vagy.

Egy ország, ahová születted, amit HAZÁNAK hívsz és büszke vagy rá.

A CSALÁDOD, s azon túl egy KÖZÖSSÉG, ahová tartozol, és ahol szeretnek Téged. Mind-mind olyan dolgok, amelyek nélkül – s ezt soha ne feledd – nem élhetsz teljes életet! Erre tanítottalak 4 éven keresztül, s mostantól kezdve rajtad áll, hogy vajon ilyen maradsz-e? Vajon az eddig szívedbe zárt értékeket, érzéseket megőrzöd-e? Hiszem, hogy igen.

Weöres Sándor szavaival kívánok Neked minden jót, a hosszú-hosszú úton, amely életed során Rád vár:

Ne kívánd senki szeretetét.

Ne utasítsd el senki szeretetét.

Úgy áradjon szereteted, mint a tűz fénye, melege: mindenkire egyformán.

Akik közel jönnek hozzád, azokra több essék fényedből és melegedből, mint akiknek nincs szükségük terád.

Családtagjaid, mindennapi társaid, s a hozzád fordulók olyanok legyenek számodra, mint a kályhának a szoba, melynek melegítésére rendelik.

Isten áldását kérve, szívemből kívánom, hogy boldog felnőtt legyen belőled, olyan, aki élete minden területén megállja a helyét.

Ehhez semmi mást nem kell tenned, mint bátran fölállni: kereszténységedet, családot, majdani választott hivatásodat és magyarságodat!

Mindig sok-sok szeretettel gondolok Rád:

.....

Az Úr 2007. esztendejének június havában

MELLÉKLET

Mit jelent számomra a Himnusz?

Gondolatok 4. osztályos tanulóktól 2007 tavaszán

Számomra a Himnusz a hazaszeretetet jelenti. Az ima, ami azt mutatja, hogy bármikor van remény, hogy mindenkinek van esélye, lehet bár jó vagy rossz ember. A mi Himnuszunk. Nem a másé, a miénk, csak a miénk. Istenhez szóló levél. Ez a mi szent pecsétünk, hogy magyarok vagyunk. Szabadok és nem rabok. A mi büszkeségünk!

Z. Márton

Nekem a Himnuszról a hazaszeretet jut eszembe. Számomra dicsőség, hogy magyar lehetek. Büszkeség és meghatódottság! Ezt érzem a szívemben, amikor hallok a Himnuszt. Felnézek azokra az emberekre, akik meghaltak értem, értünk, a szabadságért. Büszke vagyok Puskás Ferencre, mert ő a hazáért futballozott. Olykor átélném azt, milyen lehet a dobogón állni?!

Sz. Marcell

Számomra egy olyan dolog, ami a magyarok szívében büszkeséget ébreszt. Olyat, amiért a hősök életüket adták. Amikor a Himnuszt énekelem, mindig arra gondolok, hogy mennyi küzdelem és csata után lett szabad, büszke, reménnyel telt nép a magyar. A Himnusz a nép gyönyörű éneke. Piros, fehér, zöld; ezek a színek lobogtak Kossuth Lajos zászlaján is. Ezekben a színekben nagyon sok magyar hőst fedezhetünk fel.

N. Tamara

Számomra a Himnusz a magyarság imáját jelenti. Amikor egy magyar ember meghallja ezt a költeményt, biztos, hogy megdobban a szíve. A Himnusz a magyar nép zivataros századait idézi fel. A magyar állampolgárságunkra büszkének kell lenni. Nem kell szégyellni, hogy magyar vagy. Nem szabad cserbenhagyni a hazát, nem szabad elköltözni más országokba. Nem szabad hagyni, hogy ez az ország megszűnjön. Bízunk kell abban, hogy Magyarország sorsa jobbra fordul. Mert így írja le Kölcsey Ferenc: „Megbűnhődte már e nép a múltat, s jövődőt!”

P. András

Számomra dicsőséget jelent. Az, hogy szabadok vagyunk, szerintem ajándék Istentől. Sok évvel ezelőtt a magyar harcosokból remény és szomorúság áradt. A Himnusz számomra hazaszeretetet, büszkeséget, önzetlenséget is jelent.

F. Alexandra

A Himnusz számomra leginkább hazaszeretetet jelent. Arra tanít, hogy szeressük és tiszteljük a hazánkat. Ez nagyon fontos. Régen nem volt szabad énekelni a Himnusz. Nagyon rossz lehet egy másik nép, pl. az osztrákok himnuszát énekelni, amikor magyarok vagyunk. Kölcsey Ferenc költeménye is csak úgy jelenhetett meg, hogy odaírta a cenzúra megtévesztésére: „A magyar nép zivataros századaiból.”

Arra is emlékeztet minket, hogy a hősök értünk, magyarokért harcoltak és nem a saját céljaikért. A sporteseményeken és ünnepeken is halljuk a Himnusz. Ez engem dicsőséggel és büszkeséggel tölt el. Én büszke vagyok arra, hogy magyar vagyok.

Sz. Virág

A Himnusz egy szép, reményt idéző költemény. Mikor kicsi voltam és ezt a gyönyörű nemzeti imádságot játszották, nem tiszteltem és mindig az járt a fejemben: mikor lesz vége. Ma már tudom, hogy ezt a dalt tisztelni kell. Bár eme ünnepélyes éneket a mai serdülők cikinek tartják. Remélem, én nem leszek ilyen, mit ők. A magyaroknak van a legszebb Himnuszuk, szerintem ez érthető.

V. Boglárka Virág

Számomra a Himnusz a magyarság jelképe. Amikor csak hallom, mindig a hazám reményeire gondolok. Büszke vagyok a régi hősökre is! Ők is hazaszeretetet éreztek és ezért mindig önzetlenül harcoltak! Megtettek mindent a mi szabadságunkért! Ezért vagyok nagyon büszke az egész dicsőséges Magyarországra! Az én szívemben, lelkemben ezek az érzések kavarnak a Himnusz iránt.

V. Réka

Ha a Himnusz hallom, mindig az összetartozás jut az eszembe. Az olimpiák, történelmi események. Boldog vagyok, ha az olimpiákon egy magyar áll a dobogó bármely fokán. Történelmi ünnepségekkor mindig eszembe jut, hogy van hazám, és én magyar vagyok. A nándorfehérvári diadalról a büszkeség, a remény, a dicsőség mindig a szívembe hatol. A szomorúság is, amikor elvesztettük Magyarország sok részét. Ezek az érzések a Himnusz éneklésekor hatolnak a szívembe.

T. Gyöngyvér

Amint felsorolom azoknak az embereknek a neveit, akik vezették a márciusi ifjakat, a szememből a könny kicsordul. Petőfi Sándor, Jókai Mór, Kölcsey Ferenc és még sokan mások. A szabadságharc felkelői előtt ezek a szavak lebeghettek: hazaszeretet, szabadság, dicsőség.

S. Krisztián

Számomra a Himnusz a remény érzetét fejezi ki. Miközben hallom, a régi magyarok jutnak eszembe. Kölcsey Ferenc szívből írta, ezért mindenki szívből énekl. Hazaszeretet, szabadság, ez a két érzés. És a remény.

H. Zsolt

Nekem a Himnusz sok mindent jelent, például hazaszeretetet, büszkeséget, szabadságot.

Szilveszterkor is az újév úgy kezdődik, hogy a Himnuszt énekeljük. Az egész világ a maga himnuszát énekl. Gyönyörű! Amikor olimpia van, a győztesnek is elénekl a saját himnuszát. Ez nagyon jó dolog, szeretem. Én, amikor meghallom, az egész világra gondolok, a történelemre, a szabadságharcra, a családomra és ez nagyon jó érzés. Mindenki a saját himnuszára büszke, mindenki a saját himnuszát szereti.

T. Evelin

Számomra a Himnusz a magyar nép múltját és jelenét eleveníti fel. Nagyon sok magyar emberért csendült már fel ez a dallam. Nemzeti ünnepeken, az olimpiákon. Pl. Egerszegi Krisztináért, aki az egyik olimpián három aranyérmet is nyert a hazájának. Számomra a Himnusz a magyar nép imája.

C. Flóra

A himnuszról a hazaszeretet jut eszembe. Számomra a szabadságot idézi meg és a szabadságharcokat. A hősokeket, akik életüket adták a mi szabadságunkért. Egyszer már én is álltam a dobogó legfelső fokán, és akkor értem is szót a Himnusz.

T. Margaréta

BIBLIOGRÁFIA

BÓHM EDIT (szerk.): *Tanárunknak tisztelettel*. Móra Ferenc Könyvkiadó, 1991

Etikai kódex a magyar katolikus egyház közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok számára. KPSZTI, 1998.

MÁRAI SÁNDOR: *Füves könyv*. Budapest, 2002.

MEDVIGY ENDRE (szerk.): *A magyarokhoz. Magyarság- és istenes versek az Ómagyar Mária-síralomtól Trianonig és napjainkig*. Felsőmagyarország Kiadó, 2005.

NAGYIVÁNYI, N. – KESERŰ, Zs.: *Országépítő Füzetek IV-V. Quo vadis, Magyarország? Ispánk*, 2003.

WASS ALBERT: *Az igazlátó. Aforizmák, bölcsességek és gondolatok*. Kráter Kiadó, Pomáz, 2004.

WASS ALBERT: *Magyar örökségünk. Tanulmányok, novellák, hátrahagyott írások és riportok az íróval*. Kráter Kiadó, Pomáz, 2004.

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ	1
II. A HAZA ÉS ÉN.....	1
III. ISTEN – HAZA – CSALÁD	2
IV. NEMZETI ÜNNEPEINK	5
V. TÖRTÉNELMI SZEMELVÉNYEK	13
VI. ÖSSZEGZÉS	16
MELLÉKLET (Mit jelent számomra a Himnusz?)	20
BIBLIOGRÁFIA	23